ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ :០៣៥/៣ ន

សារាចរណែនាំ

ស្តីពី

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០

១. សេចក្តីផ្តើម

មាត្រា ៣៩ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានចែងថា ប្រតិទិនសម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ ចែកជា ៣ ដំណាក់កាល÷ **ដំណាក់កាលទី ១** គឺការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ចាប់ពីខែ មីនា ដល់ខែ ឧសភា, **ដំណាក់កាលទី ២** គឺការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកា ចាប់ពីខែ មិថុនា ដល់ខែ កញ្ញា និង**ដំណាក់កាលទី ៣** គឺការអនុម័តថវិកា ចាប់ពីខែ តុលា ដល់ខែ ធ្នូ។ សម្រាប់ដំណាក់កាលទី ១ នេះ រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ បានដាក់ចេញរួចហើយនូវក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៨ ដើម្បីឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ មានមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ និងការលើកគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ២០១៨។ នៅជំហានបន្ទាប់នៃដំណាក់កាលទី ១ នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវដាក់ចេញសារាចរណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ដើម្បីផ្តល់គោលការណ៍ណែនាំថ្មីៗ និងមគ្គុទ្ទេសបច្ចេកទេសគន្លឹះ សម្រាប់ជាជំនួយដល់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ដែលជាផែនការថវិការយៈពេល បីឆ្នាំរំកិល ដែលក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលស្ថិតក្រោមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវរៀបចំនៅដំណាក់កាលទីមួយ នៃដំណើរការរៀបចំគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ដោយឡែក ចំពោះការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងមានសារាចរណែនាំដោយឡែកមួយផ្សេងទៀត ស្របតាមច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/ ០៦១១/០១១ ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១។

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គឺជាឧបករណ៍មួយដ៏សំខាន់សម្រាប់÷ (១)-ផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល, (២)-បង្កើនវិចារណកម្មអាទិភាពចំណាយឱ្យកាន់តែឆ្លើយតបទៅនឹងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, (៣)-ធានានិរន្តរភាពនៃការអនុវត្តកម្មវិធីរបស់ក្រសួង-

ស្ថាប័ន ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងគោលនយោបាយដែលបានដាក់ចេញ (៤)-ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ពន្យល់ និងបង្ហាញសេចក្តីសំអាងអំពីតម្រូវការថវិកាសម្រាប់អនុវត្តគោលនយោបាយ និង (៥)-ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំនិងវិភាជថវិកាប្រចាំឆ្នាំឱ្យចំគោលដៅអាទិភាព។ ដូច្នេះ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ត្រូវតែឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញច្បាស់អំពីគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នសាមីនីមួយៗ, អំពីកម្មវិធីយ៉ាងច្បាស់លាស់, អំពីសូចនាករ និងគោលដៅសូចនាករសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផលនៃការអនុវត្តកម្មវិធី សមស្របនឹងទំហំថវិកា និងលទ្ធភាពថវិកាដែលមាន ដើម្បីចូលរួមចំណែកសម្រេចគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញក្នុង "**យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី ៣**" និងផែនការសកម្មភាពដែលបានដាក់ចេញក្នុង "**ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៤-២០១៨**"។ ក្នុងន័យនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័នមួយ ត្រូវមានផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការួមមួយ ដែលគ្របដណ្តប់ទាំងថវិការដ្ឋបាលកណ្តាល, ថវិកាមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងថវិការបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលដែលស្ថិតក្រោមឱវាទក្រសួង-ស្ថាប័ននោះ។

ទន្ទឹមនេះ ភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃថវិកា តាមរយៈសមាហរណកម្មពិតប្រាកដរវាងថវិកាចរន្ត និងថវិកាមូលធន ព្រមទាំងរវាងថវិកាជាតិ និងថវិកាហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការ គឺជាកត្តាគន្លឹះមិនអាចខ្វះបាន ដើម្បីធ្វើឱ្យផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាមានគុណភាព និងអាចក្លាយជាឧបករណ៍ និងយន្តការជាក់ស្តែងសម្រាប់ការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិសម្រាប់វិភាជ និងគ្រប់គ្រងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ក្នុងន័យនេះ *ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ចាំបាច់ត្រូវជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តដល់ក្រុមការងារថវិការបស់ខ្លួន ដែលមានសមាសភាពមកពីនាយកដ្ឋានថវិកា/ហិរញ្ញវត្ថុ/និងគណនេយ្យ នាយកដ្ឋានផែនការ អង្គភាពជំនាញ និងអង្គភាពគ្រប់គ្រងគម្រោង ឱ្យដំណើរការដោយសកម្ម និងប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។* **ក្រុមការងារថវិកា** ត្រូវខិតខំធានាឱ្យប្រាកដថាទាំងធនធាន និងទាំងសកម្មភាពការងារទាំងអស់របស់ក្រសួង-ស្ថាប័នខ្លួន ត្រូវបានដាក់បញ្ចូល ឬ ឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា សំដៅធានាថាថវិកាត្រូវបានវិភាជត្រង់ទៅចំសកម្មភាព និងចំសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងពិតប្រាកដ ព្រមទាំងធានាបាននូវតុល្យភាពនៃការវិភាជថវិកា ហើយឆ្លើយតបបានជាអតិបរមាទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយ និងរវាងកម្មវិធី ដែលបានរៀបចំនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា។

ជារួម ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គឺជាឧបករណ៍មួយយ៉ាងសំខាន់ សម្រាប់ភាពជោគជ័យនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដំណាក់កាលទី ៣ គឺ **ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ (២០១៦-២០២០)** ដែលត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការដោយ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅថ្ងៃទី ២១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦។ ថ្វីត្បិតការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ត្រូវបានកែលម្អជាលំដាប់ចាប់តាំងពីត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅឆ្នាំ ២០០៨ ប៉ុន្តែ គុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា មិនទាន់ឈានដល់កម្រិតដែលរាជរដ្ឋាភិបាលចង់បាននៅឡើយ។ ដូច្នេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ចាំបាច់ត្រូវកែលម្អគុណភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរ ស្របតាមគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ, ព្រមទាំងស្មារតី និង

លទ្ធផលនៃការចរចាថវិកាឆ្នាំ ២០១៧ កន្លងទៅ, និងការណែនាំបន្ថែមតាមរយៈសារាចរណែនាំប្រចាំឆ្នាំនេះ ជាពិសេសការគ្រោងវិភាជចំណាយតាមវិស័យនៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ ដូចមានកំណត់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ផ្នែក **២.២**) ខាងក្រោមនេះ។ *ទន្ទឹមនេះ ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នចាំបាច់ត្រូវរៀបចំឱ្យមានយន្តការសម្របសម្រួលផ្ទៃក្នុងលើកិច្ចការនេះឱ្យបានច្បាស់លាស់បន្ថែមទៀត អំពីតួនាទីរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន/នាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងអាចដាក់ចេញជាគោលការណ៍ណែនាំផ្ទៃក្នុង ស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ក៏ដូចជាគោលការណ៍ណែនាំផ្ទៃក្នុងសម្រាប់ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំផងដែរ ជាពិសេស សម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័នដែលមិនទាន់បានបង្កើតនូវយន្តការនេះ ឬ ក៏បានបង្កើតរួចហើយ តែដំណើរការគ្មានប្រសិទ្ធភាព។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ និង ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវផ្តល់កិច្ចសហការល្អទៅវិញទៅមក ដោយអនុញ្ញាតឱ្យ**ក្រុមការងារថវិកា**តាមក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី មានភាពជាម្ចាស់ក្នុងការធ្វើការងារជាមួយមន្ត្រីជំនាញថវិកានៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញ និងកែលម្អរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី និងសូចនាករសមិទ្ធកម្មតាមកម្រិតនៃរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធីនីមួយៗ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីបង្កើនគុណភាពនៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ក៏ដូចជាប្រសិទ្ធភាពក្នុងការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។*

ស្របតាម **"ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជា ២០១៣-២០២០"** ដែលជាទិសដៅនៃការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាជាជំហានៗពីការផ្តោតលើធាតុចូល និងមជ្ឈការ ឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាផ្តោតលើលទ្ធផលឬសមិទ្ធកម្ម និងវិមជ្ឈការ ក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៣ ចុងក្រោយ រួមមាន÷ ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, ក្រសួងការពារជាតិ និងក្រសួងមហាផ្ទៃ នឹងត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ និង អង្គភាពថវិកា ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៨ ហើយដែលត្រូវចាប់ផ្តើមរៀបចំថវិកាកម្មវិធីនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ស្របតាមប្រតិទិន នៃការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដូចក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៣៦ ដែលបាននិងកំពុងអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ នេះ។ ប្រការនេះបានធ្វើឱ្យយុទ្ធសាស្ត្រនៃការពង្រីកការដាក់អនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញនៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ នៅត្រឹមឆ្នាំ ២០១៨ សម្រេចគោលដៅតាមការគ្រោងទុក។

ស្របតាមទស្សនទាននៃការគ្រប់គ្រងថវិកាឆ្ពោះទៅរកលទ្ធផល/សមិទ្ធកម្ម សិទ្ធិអំណាចក្នុងការគ្រប់-គ្រងថវិកា និងលើការអនុវត្តថវិកា ត្រូវបានផ្ទេរជាបណ្តើរៗពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុទៅក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី ចំណែកឯសិទ្ធិអំណាចនៃការទទួលខុសត្រូវលើការគ្រប់គ្រង និងអនុវត្តថវិកាផ្ទៃក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ក៏ត្រូវផ្ទេរជាបណ្តើរៗដែរ ពីអគ្គនាយកដ្ឋាន/នាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ/គណនេយ្យរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ទៅអង្គភាពថវិកាផ្ទៃក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័ន។ ក្នុងន័យនេះ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ កាន់តែមានភាពចាំបាច់បំផុតក្នុងការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាប្រកបដោយគុណភាព។

ដើម្បីជួយដល់ក្រសួង-ស្ថាប័ន មានមូលដ្ឋានក្នុងការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព និងមានភាពជាក់ស្តែង រាជរដ្ឋាភិបាលសូមធ្វើការណែនាំដល់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដូចខាងក្រោម÷

២-ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និង គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៨ បានផ្តល់ទស្សនៈវិស័យទូលំទូលាយនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងកំណត់ពីការរំពឹងទុកផ្នែកគោលនយោបាយ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលមានលទ្ធភាពអាចនឹងសម្រេចបាន ហើយតាមរយៈនេះ បង្កើតបានជាលំហថវិការួម សម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អាចកំណត់អាទិភាពសកម្មភាពការងារសម្រាប់រយៈពេលខ្លី និងមធ្យមរបស់ខ្លួន។ ទន្ទឹមនេះ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏កំណត់អំពីលទ្ធភាពផ្នែកធនធាន និងអាទិភាពគោលនយោបាយចម្បងៗ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅរួមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ដូចនេះអាចនិយាយបានថា នៅក្នុងដំណើរការនៃការរៀបចំផែនការថវិកា ការកំណត់ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺជាយន្តការពីលើចុះក្រោម ចំណែកឯការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គឺជាយន្តការពីក្រោមឡើងលើ។ យន្តការទាំងពីរនេះ គឺមានភាពចាំបាច់មិនអាចខ្វះបាន ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព និងភាពប្រាកដប្រជា អំពីលទ្ធភាពថវិកា និងការរៀបចំថវិកា។

ក្នុងន័យនេះ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃ **"យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី៣"** និង **ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៤-២០១៨** រាជរដ្ឋាភិបាលសូមគូសរំលេចនូវខ្លឹមសារស្នូលនៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូ-សេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលត្រូវបានរៀបចំដូចខាងក្រោម÷

២.១-ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច

ផ្អែកលើចលនការកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់របស់កម្ពុជានៃឆ្នាំកន្លងមក និងភាពនៅតែល្អប្រសើរនៃស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ព្រមទាំងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅតែរស់រវើកនៅដើមឆ្នាំនេះ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ ២០១៧ ត្រូវបានព្យាករថា អាចសម្រេចបានក្នុងរង្វង់ ៧% តាមការគ្រោងទុកដូចដែលបានដាក់នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៧ ។ ចំពោះកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ ខាងមុខនេះវិញ, តាមការព្យាករបឋម សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវបានរំពឹងថានឹងនៅបន្តកំណើនរឹងមាំក្នុងរង្វង់ ៧%។ កំណើននេះ ត្រូវបានគាំទ្រដោយកំណើននៃវិស័យកសិកម្មប្រមាណ ២,០% និងកំណើនវិស័យឧស្សាហកម្មប្រមាណ ១០,១% ដែលវិស័យនេះគាំទ្រដោយវិស័យកាត់ដេរ, និងសំណង់ ជាពិសេសវិស័យផលិតកម្មមិនមែនកាត់ដេរ ក្នុងនោះ វិស័យកាត់ដេរអាចមានកំណើនប្រមាណ ៨,០% និងវិស័យសំណង់អាចសម្រេចបានប្រមាណ ១២,៤% ព្រមទាំងកំណើនវិស័យសេវាកម្មដែលអាចនឹងសម្រេចបានក្នុងរង្វង់ ៦,៧%។

អត្រាអតិផរណាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ នៅឆ្នាំ ២០១៧ តាមការព្យាករ នឹងស្ថិតក្នុងកម្រិត ៣,៨% គឺខ្ពស់ជាងការព្យាករ ដែលបានដាក់នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៧ ប៉ុន្តែ អាចនឹងថយចុះមកត្រឹម ៣,៥% វិញ នៅឆ្នាំ ២០១៨។ អត្រាប្តូរប្រាក់នៅឆ្នាំ ២០១៧ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានស្ថិរភាព ដែលមានតម្លៃជាមធ្យម ៤ ០៣៧ រៀលក្នុង ១ ដុល្លារអាមេរិក គឺទាបជាងការព្យាករដែលបានដាក់ក្នុងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៧។ ទន្ទឹមនេះ តាមការព្យាករ នៅឆ្នាំ ២០១៨ អត្រាប្តូរប្រាក់ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំនឹងនៅតែមានតម្លៃ ៤ ០៣៧ រៀលក្នុង ១ ដុល្លារអាមេរិក ដោយសារកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់របស់កម្ពុជា និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបន្តអនុវត្តគោលនយោបាយគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុបានល្អ។

ឱនភាពគណនីចរន្តនៅឆ្នាំ ២០១៧ តាមការប៉ាន់ស្មាននឹងមានកម្រិត ៧,៩% នៃ ផ.ស.ស. គឺមានការកើនឡើងបន្តិច បើធៀបនឹងឆ្នាំ ២០១៦ ដែលមានកម្រិត ៧,៦% នៃ ផ.ស.ស.។ ទន្ទឹមនេះ តាមការព្យាករឱនភាពគណនីចរន្ត នឹងកើនឡើងបន្តិចទៀតទៅដល់ ៨,៥% នៃផ.ស.ស. នៅឆ្នាំ ២០១៨។ និន្នាការនៃការកើនឡើងឱនភាពគណនីចរន្ត គឺដោយសារការរំពឹងទុកអំពីកំណើនយឺតបន្តិចនៃការនាំចេញ ខណៈឆ្នាំ ២០១៨ ជាឆ្នាំបោះឆ្នោតសកល ហើយការនាំចូលត្រូវបានរំពឹងថា នឹងនៅតែកើនឡើងស្របគ្នាទៅនឹងនិន្នាការកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់នៃផលិតកម្មក្នុងស្រុកដើម្បីបម្រើឱ្យការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក ដែលរួមចំណែកកាន់តែធំក្នុងការទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ នៅឆ្នាំ ២០១៧ ទុនបម្រុងនឹងមានទំហំ ៧ ៥៣៨ លានដុល្លារអាមេរិក និង នៅឆ្នាំ ២០១៨ អាចកើនឡើងរហូតដល់ ៧ ៨៥៣ លានដុល្លារអាមេរិក ដែលធានាការនាំចូលប្រមាណជាង ៥,៥ ខែ។

២.២ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ដើម្បីសម្រេចបានតាមគោលដៅក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចខាងលើ រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់គោលដៅសូចនាករហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ ដូចខាងក្រោម÷

- ធានាកំណើនចំណូលចរន្ត ដើម្បីឈានទៅសម្រេចឱ្យបាន ១៨,៦០% នៃ ផ.ស.ស. នៅ ២០១៨ (ធៀបនឹងគោលដៅដែលបានកំណត់នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូលរយៈពេលមធ្យម ២០១៤-២០១៨ ត្រឹមតែ ១៧,៣៥% នៃ ផ.ស.ស. នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៨) ក្នុងនោះ គម្រោងសម្រាប់ថ្នាក់ជាតិ គឺ ១៧,៦៦% នៃ ផ.ស.ស. និងគម្រោងសម្រាប់ថ្នាក់ក្រោមជាតិគឺ ០,៩៤% នៃ ផ.ស.ស.។ ចំណូលពីអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា គ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ៨,៤១% នៃផ.ស.ស., ចំណូលពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ៧,៦៩% នៃផ.ស.ស. (ក្នុងនោះចំណូលពន្ធដារថ្នាក់ជាតិ គ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ៦,៨១% នៃផ.ស.ស. និងចំណូលពន្ធដារថ្នាក់ក្រោមជាតិ គ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ០,៨៨% នៃផ.ស.ស.) និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ២,៥០% នៃ ផ.ស.ស.។ ឈរលើមូលដ្ឋាននេះ ចំណូលក្នុងប្រទេសថវិការដ្ឋសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ គ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ១៨,៧៨% នៃផ.ស.ស.។

- ចំណាយសរុបថវិការដ្ឋនៅឆ្នាំ ២០១៨ នឹងកំណត់ក្នុងរង្វង់ ២៤,៦៨% នៃ ផ.ស.ស. ដែលក្នុងនោះ គម្រោងចំណាយសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិមាន ២៣,៧៤% នៃផ.ស.ស. និងគម្រោងចំណាយសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមាន ១,៦៨% នៃផ.ស.ស. (ដោយគិតបញ្ចូលទាំងឧបត្ថម្ភធនដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិចំនួន ០,៧៥% នៃផ.ស.ស.)។ ចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋត្រូវគ្រោងក្នុងកម្រិត ១៥,៦៨% នៃផ.ស.ស ដែលគម្រោងចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក មានប្រមាណ ៥៣,៧% នៃចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋ ឬស្មើប្រមាណ ៨,៤២% នៃផ.ស.ស. ដោយផ្តោតអាទិភាពទៅលើការបង្កើនបៀវត្សសម្រាប់មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពការងារ និងពង្រឹងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ, គិតគូរដល់ការបង្កើនប្រាក់សោធននិវត្តជូននិវត្តជន និងគិតគូរពីការចូលរួមចំណែករបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងរបបសន្តិសុខសង្គមជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល។ ទន្ទឹមនេះ ចំណាយមិនមែនបុគ្គលិកត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៤៦,៣% នៃចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋ ឬ ស្មើនឹង ៧,២៦% នៃ ផ.ស.ស.។ ចំណាយនេះនឹងត្រូវត្បិតត្បៀតឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត ព្រមទាំងតម្រង់ទៅលើសកម្មភាពកែទម្រង់នានា និងការអនុវត្តគោលនយោបាយសំខាន់ៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ដោយឡែក ចំណាយមូលធន ត្រូវបានគ្រោងបង្កើនដល់ប្រមាណជា ៩,០% នៃផ.ស.ស. (គ្រោងកើន ២១,២%)។
- ជារួម ចំណាយចរន្តថ្នាក់ជាតិសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ ត្រូវបានគ្រោងវិភាជទៅតាមវិស័យ ដូចខាងក្រោម÷
  - វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ២,១១% នៃផ.ស.ស. និងមានកំណើន ៤,៩% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៧
  - វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៣,៨៩% នៃផ.ស.ស. និងមានកំណើន ១៥,៤% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៧
  - វិស័យសង្គមកិច្ច ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៥,៤៥% នៃផ.ស.ស. និងមានកំណើន ១១,៥% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៧
  - វិស័យសេដ្ឋកិច្ច ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ១,៤៩% នៃផ.ស.ស. និងមានកំណើន ១២,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៧
  - ទន្ទឹមនេះដែរ ចំណាយមូលធន ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៩,០០% នៃផ.ស.ស. ក្នុងគោលដៅជួយទ្រទ្រង់ផលិតភាពក្នុងសេដ្ឋកិច្ច, អភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។
- ឈរលើមូលដ្ឋានគម្រោងក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយខាងលើ អតិរេកថវិកាចរន្តសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ គ្រោងសម្រេចបានស្មើនឹងប្រមាណ ២,៩២% នៃ ផ.ស.ស. ចំណែកឧនភាពថវិកាសរុបត្រូវបានកំណត់ត្រឹម ៥,៩០% នៃ ផ.ស.ស.។ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈខាងលើនេះ, ដើម្បីធានាតុល្យភាពថវិកា រាជរដ្ឋាភិបាលគ្រោងនឹងប្រើប្រាស់ប្រាក់បញ្ញើរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលចំនួនប្រមាណ ១,០% នៃ ផ.ស.ស. ត្រូវជា ៩៩៤ ៧៣៧ លានរៀល ក្នុងគោលបំណងដើម្បីបន្តគាំទ្រគម្រោងវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្ត សម្រាប់

ការធានាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព, ការបន្តអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់សំខាន់ៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីបង្កើនភាពទាក់ទាញ និងភាពប្រកួតប្រជែងរបស់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងការដំឡើងបៀវត្សមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ តាមផែនការដែលបានគ្រោងទុក (សូមពិនិត្យក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០១៧-២០២០ មាននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២ គោរពភ្ជាប់មកជាមួយ)។

ដើម្បីធានាបាននូវការអនុវត្តតាមគោលដៅខាងលើ និងដោយផ្អែកលើស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០១៧ ការគ្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០១៨ និងពេលខាងមុខ ត្រូវរៀបចំឡើងលើមូលដ្ឋានយុទ្ធសាស្ត្រ និងក្របខ័ណ្ឌនៃវិធានការ ដូចខាងក្រោម÷

ក. ផ្នែកចំណូល

ក.១-ផ្នែកចំណូលពន្ធដារ

ដើម្បីពង្រឹងប្រភពចំណូលសំខាន់ៗ ក៏ដូចជាឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមដែលអាចនឹងកើតមានក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ វិធានការផ្នែកចំណូលពន្ធដារសម្រាប់បន្តអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ រួមមាន÷

- *បន្តពង្រឹងមុខងារប្រតិបត្តិការស្នូល ផ្តោតលើការចុះបញ្ជីអ្នកជាប់ពន្ធ, ការផ្តល់សេវាអ្នកជាប់ពន្ធ, ការចាត់ចែងលិខិតប្រកាស, ការធ្វើសវនកម្ម, ការស៊ើបអង្កេត, ការប្រមូលបំណុលពន្ធ និងបណ្តឹងតវ៉ា តាមរយៈ ÷*
  - ការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មបញ្ជីអ្នកជាប់ពន្ធឱ្យបានទៀងទាត់ និងទាន់ពេលវេលា ជាពិសេសបន្តការងារលុបសហគ្រាសដែលបាត់ខ្លួនចេញពីបញ្ជី,
  - ការពង្រឹងការចុះបញ្ជីពន្ធដារចំពោះសហគ្រាសដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជីពន្ធដារ ដែលរកឃើញដោយការធ្វើអង្កេតសហគ្រាស និងផ្ទៀងផ្ទាត់ព័ត៌មានជាមួយស្ថាប័នផ្សេងៗ,
  - ការផ្តល់សេវាជូនអ្នកជាប់ពន្ធធំចំនួន ១៥០ សហគ្រាស តាមរយៈសិក្ខាសាលា និងការពិគ្រោះយោបល់ ទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធពន្ធដារ និងរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ,
  - ការរៀបចំការដាក់លិខិតប្រកាស និងការបង់ប្រាក់ Online (E-Filing and E-Payment)
  - ការបន្តជំរុញការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចផ្តល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលធ្វើសវនកម្មដោយស្នងការគណនេយ្យ ឯករាជ្យ ដើម្បីពង្រឹងការគោរពច្បាប់ និងបន្ថយបន្ទុកសវនកម្ម,
  - ការពង្រឹងការធ្វើសវនកម្មលើវិស័យដែលមានសក្តានុពលមួយចំនួនដូចជា វិស័យនាំចេញ-នាំចូល វិស័យទេសចរណ៍ និងវិស័យសំណង់,
  - ការបន្តជ្រើសរើសសហគ្រាសដែលមានបុត្រសម្ព័ន្ធ (Group Companies) ជាអាទិភាពក្នុងការធ្វើសវនកម្ម ដោយសហការគ្នាជាក្រុម ដើម្បីរកឱ្យឃើញការគេចវេះពន្ធ និងការផ្ទេរថ្លៃ,
  - ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តលិខិតបទដ្ឋានស្តីពីការផ្ទេរថ្លៃ (Transfer Pricing) ដើម្បីទប់ស្កាត់ការគេចវេះពន្ធ,

- ការពង្រឹងការអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវវិធានការតឹងទារបំណុលពន្ធ ដែលមានចែងក្នុងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ ដូចជាការរឹបអូស ឬការឃុំគ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកជំពាក់បំណុលពន្ធ និងការប្តឹងអ្នកជំពាក់បំណុលពន្ធទៅតុលាការ។

• *បន្តការពង្រឹងមុខងារគាំទ្រ តាមរយៈ÷*
  - ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវផែនការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថាប័ន,
  - ការពង្រឹងប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរ ដើម្បីឈានទៅការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការងារសវនកម្ម ប្រព័ន្ធផ្ទៀងផ្ទាត់អាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT Cross-Checking) និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបំណុលពន្ធ,
  - ការបង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងអ្នកប្រើប្រាស់រួមតែមួយ (Core System-Single sign-on)។

ក.២ ផ្នែកចំណូលគយ និងរដ្ឋាករ

ក្នុងទិសដៅបន្តពង្រឹងប្រភពចំណូលសំខាន់ ក៏ដូចជាឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈម ដែលនឹងអាចកើត-មានឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ វិធានការជាក់លាក់សម្រាប់ផ្នែកចំណូលគយនិងរដ្ឋាករ ដែលត្រូវអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ រួមមាន៖

• *ការបន្តពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យ និងបញ្ចេញទំនិញផ្តោតលើការប្រកាសគយ, ការកំណត់ និងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យ និងសវនកម្មក្រោយពេលបញ្ចេញទំនិញពីគយ តាមរយៈ ÷*
  - ការបន្តលើកកម្ពស់អនុលោមភាព នៃការគ្រប់គ្រងចុះបញ្ជីទំនិញនាពេលនាំចូលមកដល់ដែនគយទាំងផ្លូវគោកនិងផ្លូវទឹក ព្រមទាំងការជំរុញឱ្យមានការជម្រះបញ្ជីពេញលេញជាមួយប្រតិវេទន៍គយ ដោយត្រូវផ្តោតជាសំខាន់លើទំនិញដែលមានវេទយិតភាពចំណូលខ្ពស់ ទំនិញកំណត់ពិសេសស្ថិតក្រោមប្រព័ន្ធត្រាពន្ធគយ និងទំនិញក្រោមរបបគយឆ្លងកាត់ប្រទេសជាប់ព្រំដែនរួចចូលកម្ពុជាតាមផ្លូវគោក,
  - ការចុះឃ្លាំមើលនិងវាយតម្លៃឱ្យបានទៀងទាត់របស់ថ្នាក់ដឹកនាំគយ និងសវនករមានសមត្ថកិច្ចនូវប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពប្រចាំឆ្នាំរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន ជាពិសេសការអនុវត្តនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យគយតាមអង្គភាពគយមូលដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រមូលចំណូលគយ,
  - ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងនិងការទទួលខុសត្រូវរបស់មន្ត្រីគយ និងធុរជនលើនីតិវិធីគយ ជាពិសេសកាតព្វកិច្ចនានាពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រកាស, ការបង់ពន្ធ, ការដឹកជញ្ជូនចែកចាយ និងការកាន់រក្សាទំនិញវេទយិត,
  - ការបន្តលើកកម្ពស់គុណភាពប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យគយ និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានសម្រាប់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការបង្ក្រាបឬអនុវត្តយន្តការសវនកម្មតាមគ្រប់រូបភាព ព្រមទាំងការអនុវត្តនូវនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការ លើជនសង្ស័យឬជនល្មើសដែលមិនរាងចាល,

- ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការងារត្រួតពិនិត្យរូបវ័ន្តលើទំនិញនៅយន្តការដើមទី ដោយអង្គភាពគយមូលដ្ឋានមានសមត្ថកិច្ចទាំងថ្នាក់ការិយាល័យ និងថ្នាក់សាខាគយឱ្យមានអនុលោមភាពពេញលេញជាមួយនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យ ជាពិសេសការលើកកម្ពស់ការទទួលខុសត្រូវរបស់មន្ត្រីត្រួតពិនិត្យរូបវ័ន្តដោយភ្នែកទទេ និងតាមរយៈម៉ាស៊ីនស្កេន,
- ការដាក់ឱ្យអនុវត្តយន្តការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានហានិភ័យផ្ទៃក្នុងគយ និងអន្តរស្ថាប័ន និងការលើកកម្ពស់កិច្ចសហការអន្តរស្ថាប័នទប់ស្កាត់និងបង្ក្រាបបទល្មើសគយ ជាពិសេសបទល្មើសគយជាក់ស្តែងពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចេញ-នាំចូលទំនិញតាមមាត់ច្រកទ្វេភាគី ឬច្រករបៀងខុសច្បាប់,
- ការបន្តលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចូលរួមរបស់ធុរជនល្អក្នុងការងារបង្ក្រាបបទល្មើសគយ ក្រោមក្របខ័ណ្ឌនៃយន្តការភាពជាដៃគូគយ និងវិស័យឯកជនតាមរូបភាពនៃការចូលរួមផ្តល់ព័ត៌មានព្រមទាំងបទពិសោធន៍ល្អៗក្នុងតំបន់,
- ការបន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពយន្តការសវនកម្មគយតាមរយៈ ការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពអង្គភាពសវនកម្ម ការពង្រីកភាពគ្របដណ្តប់នៃយន្តការនេះដល់គ្រប់វិស័យធុរកិច្ច និងការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យហានិភ័យដែលប្រមូលបានពីប្រភពក្នុងនិងក្រៅប្រទេស,

• *ការបន្តការពង្រឹងយន្តការគាំទ្រ តាមរយៈ÷*

- ការជំរុញអនុវត្តយន្តការសហការគយជាមួយស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចផ្សេងទៀត ជាពិសេសជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានដឹកជញ្ជូននៃក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់អនុលោមភាពពន្ធលើយានយន្តគ្រប់ប្រភេទនៅយន្តការកណ្តាលទី និងចុងទី ទាំងពេលនាំចូលសន្និធិ ពេលផ្គុំដំឡើង ពេលធ្វើផ្លាកលេខ និងពេលចរាចរចែកចាយតាមអាជីវកម្មដ្ឋាន ដោយផ្អែកលើប្រព័ន្ធទិន្នន័យ និងការកំណត់គម្បដ្ឋានច្បាស់លាស់ទាំងយានយន្តឯកជន, យានយន្តរដ្ឋ ព្រមទាំងយានយន្តក្រោមរបបបណ្តោះអាសន្នផ្សេងៗ,
- ការកសាង អនុវត្ត និងវាយតម្លៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពឬគម្រោងលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍអង្គភាពគយ ជាពិសេសលើ (១)-រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង, (២)-សមត្ថភាពនិងសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីគយ និង (៣)-ការបំពាក់មធ្យោបាយការងារទាំងមធ្យោបាយច្បាប់ និងមធ្យោបាយរូបវ័ន្តផ្សេងទៀតឱ្យបានសមស្របដូចជា មធ្យោបាយប្រដេញនឹងប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងគមនាគមន៍ ព្រមទាំងការអនុវត្តប្រព័ន្ធលើកទឹកចិត្តមន្ត្រីគយមានស្នាដៃ និងដាក់ទណ្ឌកម្មមន្ត្រីគយអសកម្ម,
- ការជំរុញពង្រឹងអនុលោមភាពអាជីវកម្មផលិតផលតេលសិលា និងថាមពលនាំចូលដោយបន្តផ្សព្វផ្សាយ និងអនុវត្តឱ្យបានកាន់តែពេញលេញតាមការកំណត់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលជាធរមាន

ពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើអាជីវកម្មនាំចូល សន្និធិ និងចរាចរចែកចាយផលិតផលតេលសិលា ជាពិសេស ការជំរុញអនុវត្តវិធានការបិទការនាំចូលផលិតផលតេលសិលាតាមផ្លូវគោក,

- ការបន្តពង្រីកភាពគ្របដណ្តប់និងមុខងារប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្មគយនានា ជាពិសេសការកសាងប្រព័ន្ធតភ្ជាប់ដោយមធ្យោបាយអេឡិចត្រូនិករវាងប្រព័ន្ធតម្លៃគិតពន្ធគយ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ប្រព័ន្ធស្ថិតិគយ ជាមួយប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្មគយផ្សេងទៀត ក៏ដូចជាជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ,
- ការបន្តវាយតម្លៃជាប្រចាំនូវផលប៉ះពាល់លើចំណូលគយពីបញ្ហាប្រឈមនានា និងការធ្វើវិចារណកម្ម និងពិពិធកម្មគោលនយោបាយគយនានាសំដៅប៉ះប៉ូវចំណូលគយ ដែលបាត់បង់ពីបញ្ហាប្រឈមនីមួយៗឱ្យបានសមស្របនិងទាន់ពេលវេលា ជាពិសេស (១)- ការបន្តពិនិត្យលទ្ធភាពដំឡើងអត្រាអាករពិសេស (២)- ការពង្រឹងសមត្ថភាពបង្ក្រាបបទល្មើស និងការកាត់បន្ថយការលើកទឹកចិត្តពន្ធអាករហួសពីការអនុវត្តល្អក្នុងតំបន់ និង (៣)- ការចាត់វិធានការមុតស្រួចនានាបន្ថែមទៀត ដើម្បីរក្សាចីរភាពកំណើនចំណូលគយតាមគោលនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាល។

ក.៣. ផ្នែកចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ

ដើម្បីពង្រឹងប្រភពចំណូលសំខាន់ ក៏ដូចជាឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមសំខាន់ៗ ដែលនឹងអាចកើតមានឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ វិធានការសម្រាប់អនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ (មិនមែនជាវិធានការជាក់លាក់ក្នុងឆ្នាំទេ ប៉ុន្តែជាវិធានការប្រចាំគ្រាសំខាន់ៗ) ដែលត្រូវបន្តអនុវត្ត រួមមាន÷

- បន្តសម្របសម្រួលដំណើរការរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ,
- បន្តសម្របសម្រួលជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីបង្គោលតាមក្រសួង-ស្ថាប័នដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការតាមដាន កត់ត្រា កៀរគរចំណូល និងចាត់វិធានការតឹងទារបំណុល
- បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រង ការកត់ត្រា និងការផ្តល់របាយការណ៍ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធឱ្យកាន់តែមានតម្លាភាព និងទាន់ពេលវេលា ដោយពង្រឹងការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន, ការទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់, ការដាក់ទណ្ឌកម្ម, សវនកម្ម និងអធិការកិច្ច តាមរយៈអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដែលនឹងត្រូវបញ្ចប់ក្នុងពេលឆាប់ៗ,
- បន្តរកមុខចំណូលថ្មីៗ និងពង្រឹងការប្រមូលមុខចំណូលដែលមានស្រាប់ ដែលមិនប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរបស់ប្រជាជនទូទៅ ក្នុងនោះរួមមានការបន្តស្វែងយល់ពីបទពិសោធន៍ពីប្រទេសដទៃទៀត,
- បន្តពង្រឹងយន្តការគណៈកម្មការអន្តរក្រសួង ដើម្បីទប់ស្កាត់មិនឱ្យមានបំណុលថ្មី និងការតឹងទារបំណុល,
- បន្តជំរុញការរៀបចំប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធតាមប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា ដែលកំពុងរៀបចំដោយក្រុមការងាររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងឈានទៅការបញ្ចប់ការរៀបចំប្រព័ន្ធ

ព័ត៌មានវិទ្យា ដើម្បីគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ,

- បន្តជំរុញការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធធនាគារ ក្នុងការបង់ចំណូលទៅគណនីទោលរបស់រតនាគារជាតិឱ្យគ្រប់ចំនួន និងទាន់ពេលវេលា,
- ស្នើអាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិធ្វើសវនកម្មលើការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធរបស់ក្រសួងស្ថាប័ន និងអង្គភាពរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ,
- ជំរុញអនុវត្ត និងកែលម្អស្តង់ដារសេវាសម្រាប់បង់ចំណូល ឱ្យមានភាពងាយស្រួល និងតម្លាភាព,
- បន្តពង្រឹងការប្រមូលកម្រៃពីសេវាដឹកអ្នកដំណើរតាមអាកាស ដែលបច្ចុប្បន្ន អគ្គនាយកដ្ឋានទ្រព្យរដ្ឋ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ កំពុងសហការជាមួយរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានអាកាសចរណ៍ស៊ីវិល ដើម្បីបង្កើតកម្រៃ ៤ ដុល្លារអាមេរិក សម្រាប់អ្នកដំណើរក្នុងប្រទេស និង ៦ ដុល្លារអាមេរិក សម្រាប់អ្នកធ្វើដំណើរក្រៅប្រទេស,
- បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលចំណូលពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍កំណត់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល,
- បន្តរៀបចំនិងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ ដើម្បីកៀរគរចំណូលពីវិស័យកាស៊ីណូ និងឆ្នោតឡូតូ,
- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម Online,
- ជំរុញការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរមណីយដ្ឋានសមាហរណល្បែងពាណិជ្ជកម្មឱ្យចេញនៅឆ្នាំ ២០១៨,
- បន្តកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ ដើម្បីបង្ក្រាបអាជីវកម្មល្បែងខុសច្បាប់។

<u>២. ផ្នែកចំណាយ</u>

២.១- គោលនយោបាយអាទិភាពផ្នែកចំណាយ

ស្របតាមគោលដៅនៃស្ទួចនាករហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដែលបានដាក់ចេញ រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ដូចតទៅ៖

- បន្តធានាអនុវត្តគោលនយោបាយដើម្បីជំរុញកំណើន, ការងារ, សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីបន្តកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន និងបែងចែកផ្លែផ្កាកំណើន ប្រកបដោយសមធម៌ដល់គ្រប់ស្រទាប់វណ្ណៈនៃប្រជាជន
- បន្តធានាសម្រេចឱ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ ប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន និងចីរភាព ព្រមទាំងធានាបាននូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងបរិការណ៍នៃអត្រាអតិផរណាទាប និងអត្រាប្តូរប្រាក់មានស្ថិរភាព,

- បន្តផ្តល់អាទិភាពដល់ការតម្លើងប្រាក់បៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ឆ្ពោះទៅសម្រេចគោលដៅច្រើនជាង ១ លានរៀល នៅឆ្នាំ ២០១៨ ដោយផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធបៀវត្ស និងការកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ជាពិសេសការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ២០១៥-២០១៨, ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ,
- បន្តធានាអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ចាំបាច់នានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលឱ្យមានលក្ខណៈស៊ីជម្រៅ និងទទួលបានលទ្ធផលជាផ្លែផ្កាជាក់ស្តែងជាបណ្តើរៗ រួមមានៈ ការកែទម្រង់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ, ការកែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ, ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងតុលាការ, និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព,
- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ និងអត្រាឡើងថ្នាក់របស់សិស្ស,
- ជំរុញការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសទាំងកម្រិតទាប មធ្យម និងខ្ពស់ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទៅតាមតម្រូវការរបស់ធុរជន,
- បន្តលើកកម្ពស់សេវាសុខាភិបាលតាមរយៈការវិនិយោគបន្ថែមទាំងអគារមន្ទីរពេទ្យ, សម្ភារៈបរិក្ខារ និងសមត្ថភាពមន្ត្រីសុខាភិបាល,
- បន្តជំរុញការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់នានា សម្រាប់គាំទ្រដល់កំណើន និងការអភិវឌ្ឍ,
- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ពិសេសផ្តោតទៅលើការផលិតពូជល្អ, បន្លែ, ការចិញ្ចឹមសត្វ និងវារីវប្បកម្ម, ការនាំអង្ករចេញ ព្រមទាំងផលិតកម្មកែច្នៃម្ហូបអាហារ,
- ពង្រឹង និងពង្រីកលំហថវិកា រួមទាំងយន្តការគ្រប់គ្រងវិបត្តិដើម្បីទប់ទល់វិបត្តិកលិយុគ និងហានិភ័យផ្សេងៗដែលអាចកើតមានឡើងជាយថាហេតុ,
- បន្តពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ឱ្យស្ថិតក្នុងកម្រិតមួយដែលអាចគ្រប់គ្រងបាន និងប្រកបដោយចីរភាព,
- បន្តពង្រឹងស្ថាប័នជាតិ និងប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព, គណនេយ្យភាព និងតម្លាភាព និងធានាបានសមធម៌សង្គម និងឱកាសស្មើគ្នា,
- លើកកម្ពស់គុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាសាធារណៈ ព្រមទាំងពង្រីកការទទួលបានការពេញចិត្តពីសេវាទាំងនេះ។

២.២- វិធានការផ្នែកចំណាយ

ដោយឈរលើមូលដ្ឋានការអនុវត្តចំណាយសាធារណៈកន្លងមក និងដើម្បីសម្រេចបានប្រសិទ្ធភាព និង

ស័ក្តិសិទ្ធភាពនៃវិត្ថារកម្មគោលនយោបាយចំណាយសាធារណៈ រាជរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តវិធានការ និង គោលការណ៍ជាក់លាក់មួយចំនួនក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ដែលរួមមាន÷

- បន្តការគិតគូរពីការរៀបចំថវិកាឱ្យកាន់តែមានលក្ខណៈផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាជថវិកាឈរលើមូលដ្ឋានចាំបាច់, ជាក់ស្តែង និងចំទិសដៅ ពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ស្របជាមួយនឹងការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តថវិកា,
- ពង្រីកការដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ និងអង្គភាពថវិកាឱ្យបានគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងថ្នាក់ជាតិពីចំនួន ៣៦ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ឱ្យឡើងដល់ ៣៩ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុងឆ្នាំ ២០១៨, និង ពង្រីកការសាកល្បងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ,
- បន្តអនុវត្តគោលការណ៍បង្កើនបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធឱ្យទទួលបានច្រើនជាង ១ លានរៀល នៅឆ្នាំ ២០១៨ ក្នុងគោលដៅបង្កើនគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ដោយឈរលើគោលការណ៍ប្រសិទ្ធភាព, សមធម៌, សង្គតិភាព, ចីរភាពថវិកា និងស្ថិរភាពសេដ្ឋកិច្ច,
- បន្តរក្សាអាទិភាព និង វិចារណកម្មនៃគោលនយោបាយចំណាយនៅក្នុងវិស័យអប់រំ, បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងឡូជីស្ទីក, កសិកម្ម និងប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម,
- បន្តធ្វើវិត្ថារកម្មគោលនយោបាយចំណាយ (រួមជាមួយការបន្តរឹតត្បិតចំណាយមិនចាំបាច់) ក្នុងស្មារតីគាំទ្រដល់ "គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្ម" និងគាំទ្រដល់ការទ្រទ្រង់ចីរភាពកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងវែង តាមរយៈការបង្កើនការចំណាយវិនិយោគសាធារណៈលើការពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្ត ដូចជា ផ្លូវថ្នល់, ផ្លូវដែក, កំពង់ផែ, ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រស្រោចស្រព និងអគ្គិសនី។ល។ ដើម្បីផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់វិនិយោគិន, ពាណិជ្ជករ និងប្រជាជន។ បង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់លើចំណាយថែទាំឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងទិសដៅកែលម្អ និងពង្រឹងការថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្ត,
- បន្តផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ និងបង្កើនការវិនិយោគសាធារណៈឱ្យចំវិស័យដែលផ្តល់ផលិតភាពខ្ពស់ ក្នុងគោលដៅទ្រទ្រង់កំណើនប្រកបដោយចីរភាព ដូចជា វិស័យកសិកម្ម វិស័យចំណីអាហារ និងវិស័យគាំទ្រដើម្បីជំរុញផលិតភាព, តម្លៃបន្ថែម និងជំរុញការកែច្នៃកសិផលសម្រាប់ការនាំចេញ, ការចិញ្ចឹមសត្វ និងវារីវប្បកម្ម តាមរយៈវិចារណកម្មគោលនយោបាយចំណាយក្នុងទិសដៅទទួលបានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់,
- បន្តជំរុញអនុវត្ត**កម្មវិធីសាច់ប្រាក់ពលកម្ម** (Cash For Work) ដែលជាកម្មវិធីដែលជួយស្តារ និងកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ និងជាកម្មវិធីអន្តរាគមន៍ដោយត្រង់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការបង្កើត

ការងារនៅទីជនបទ ដែលគាំទ្រដល់វិស័យជំនាញ ទប់ស្កាត់ការធ្វើចំណាកស្រុក, បង្កើនផលិតភាព និងលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជន នៅទីជនបទ,

- លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃប្រតិបត្តិការចំណាយ តាមរយៈការបង្កើនតម្លៃនៃលុយ ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើភាពសមស្របនៃថ្លៃ, បរិមាណ, គុណភាព និងភាពទាន់ពេលនៃថវិកាដែលបានចំណាយ ទាំងចំណាយចរន្ត (ចំណាយបុគ្គលិក និងមិនមែនបុគ្គលិក) និងចំណាយមូលធន,
- បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណាយសាធារណៈ ជាពិសេសបន្តពង្រឹង និងជំរុញការកែលម្អការអនុវត្តថវិកា តាមរយៈការបន្តកាត់បន្ថយនីតិវិធីចំណាយ, ការបន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់, ការបន្តពង្រឹងការអនុវត្តកម្មវិធីចំណូល-ចំណាយប្រចាំត្រីមាស, ការបន្តត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តថវិកាប្រចាំត្រីមាស និងឆមាស, ការបន្តពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងដើម្បីបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តបាននៃថវិកាដែលសម្រេចបាន និងបន្តបង្កើនប្រសិទ្ធភាពគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងជំហានបន្ទាប់ផ្សេងៗទៀត,
- គិតគូរឱ្យមានកញ្ចប់ថវិការត្រៀមបម្រុងសម្រាប់ដោះស្រាយតម្រូវការបន្ទាន់, ករណីតម្រូវការចំណាយចាំបាច់ភ្លាមៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល, វិបត្តិផ្សេងៗ និងប្រធានស័ក្តិ,
- លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពចំណាយវិនិយោគសាធារណៈពីគ្រប់ប្រភពហិរញ្ញប្បទាន ទាំងពីប្រភពថវិការដ្ឋ ប្រភពហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស និងពីប្រភពថវិការបស់ដៃគូឯកជនតាមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងវិស័យឯកជន ដោយត្រូវ÷
    - ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងគោលការណ៍រួមសម្រាប់គ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ពីគ្រប់ប្រភពហិរញ្ញប្បទាន ដែលគ្រោងនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តដោយអនុក្រឹត្យនៅមុនដំណាច់ឆ្នាំ២០១៧,
    - ការរៀបចំគោលការណ៍ និងនីតិវិធីលម្អិតសម្រាប់គ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈហិរញ្ញប្បទានពីប្រភពថវិកាជាតិ ដែលគ្រោងដាក់ឱ្យអនុវត្តដោយអនុក្រឹត្យនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៨,
    - ការពិនិត្យ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មលើនីតិវិធីរួមសម្រាប់គ្រប់គ្រងនិងអនុវត្តគម្រោងហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដែលគ្រោងនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តដោយអនុក្រឹត្យនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៨, និង
    - ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត យន្តការស្ថាប័ន និងនីតិវិធីប្រតិបត្តិការរួម សម្រាប់គ្រប់គ្រងការរៀបចំ និងអនុវត្តគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ តាមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងវិស័យឯកជន ដែលគ្រោងនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅឆ្នាំ២០១៨;
- បន្តអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការគ្រប់គ្រងហានិភ័យបំណុល និងបន្តពង្រឹងបន្ថែមសមត្ថភាពស្ថាប័ន ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ក្នុងគោលដៅបន្តរក្សាចីរភាពនៃការគ្រប់គ្រងបំណុល។

៣. រចនាសម្ព័ន្ធ និងគោលការណ៍នៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០

ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានកំណត់

គោលដៅរួមនៃការប្រមូលចំណូល ដោយបានដាក់ចេញនូវវិធានការចាំបាច់ និងជាក់ស្តែងដែលត្រូវអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅទាំងនេះ និងបានកំណត់គោលដៅរួមនៃការអនុវត្តចំណាយ និងដាក់ចេញអាទិភាពគោលនយោបាយសំខាន់ៗ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅរួមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដូចបានដាក់ចេញក្នុង **យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី៣ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៤-២០១៨**។ ដូច្នេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវផ្អែកលើក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដូចបានកំណត់ខាងលើ ដើម្បីរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ខ្លួន ឱ្យបានល្អត្រឹមត្រូវតាមទិសដៅនេះ និងជាក់ស្តែង។ ទន្ទឹមនេះ ដើម្បីជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន អាចរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមានលក្ខណៈឯកភាពគ្នាទាំងរចនាសម្ព័ន្ធ និងទាំងខ្លឹមសារ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវរៀបចំតាមទម្រង់ដូចខាងក្រោម÷

- **ផ្នែកទី១: អំពីសេចក្តីផ្តើម**

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ត្រូវចាប់ផ្តើមដោយគូសរំលេចអំពីតួនាទី និងបេសកកម្មចម្បងៗរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, អំពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៦-២០១៨ និងការប៉ាន់ស្មានស្ថានភាពនៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៧-២០១៩ ធៀបនឹងគោលដៅសូចនាករដែលបានកំណត់ និងលើកឡើងនូវបញ្ហាប្រឈមដែលត្រូវដោះស្រាយក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ និងឆ្នាំខាងមុខ។ បន្ទាប់មកត្រូវបរិយាយរំលេចផងដែរអំពីវិធានការគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលក្រសួង-ស្ថាប័ន បានដាក់ចេញស្របតាមទិសដៅនៃ **យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី ៣** និង **ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៤-២០១៨** រួមទាំង គោលនយោបាយតាមវិស័យ និងអន្តរវិស័យ។ **សូមរៀបចំខ្លឹមសារនៃផ្នែកទី ១ នេះ ទៅតាមទម្រង់គំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារាចរណែនាំនេះ។**

- **ផ្នែកទី២: អំពីគោលបំណងគោលនយោបាយ**

គោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវបានរៀបចំឡើងសម្រាប់ចក្ខុវិស័យរយៈពេលមធ្យម និងវែង (៣-៥ឆ្នាំ) ដោយផ្អែកលើគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងអន្តរវិស័យ ដែលចែងក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។ គោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ មិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មជារៀងរាល់ឆ្នាំទេ ប៉ុន្តែក្រសួង-ស្ថាប័នខ្លះ អាចត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនូវគោលបំណងគោលនយោបាយដែលបានកំណត់ក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៧-២០១៩ របស់ខ្លួនបាន ដើម្បីធានាថា គោលនយោបាយដែលបានកំណត់មានភាពត្រឹមត្រូវ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ឆ្លើយតបបានកាន់តែច្បាស់លាស់ ទៅនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យរបស់ខ្លួន និងគោលដៅរួមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ទន្ទឹមនេះ សូមបញ្ជាក់ ផងដែរថា *ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗត្រូវមានគោលបំណងគោលនយោបាយមិនលើសពីពីរទេ*។ **សូមរៀបចំខ្លឹមសារ នៃផ្នែកទី ២ នេះទៅតាមទម្រង់គំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារាចរណែនាំនេះ។**

• **ផ្នែកទី៣: អំពីកម្មវិធី**

ការរៀបចំកម្មវិធី (ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលបាននិងកំពុងអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលនឹងត្រូវអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីចាប់ពីឆ្នាំ២០១៨) ត្រូវឆ្លើយតបនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយដែលបានកំណត់ខាងលើ និងត្រូវបញ្ជាក់អំពីគោលបំណងនៃកម្មវិធីឱ្យច្បាស់លាស់ ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញច្បាស់ថា ការអនុវត្តកម្មវិធីទាំងនោះ មានគោលដៅសម្រេចគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលបានកំណត់។ ដូច្នេះ នៅក្នុងផ្នែកនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័នដែលនឹងអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ និងអង្គភាពថវិកានៅឆ្នាំដំបូង ត្រូវបង្កើតឈ្មោះកម្មវិធី ព្រមជាមួយការរៀបរាប់និងពន្យល់អំពីគោលបំណងនៃកម្មវិធីទាំងនោះ។ ចំពោះក្រសួង-ស្ថាប័នដែលបាននិងកំពុងអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ និងអង្គភាពថវិកា ត្រូវធ្វើការពិនិត្យ និងកែលម្អឈ្មោះកម្មវិធីឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរ ដោយឡែកក្រសួង-ស្ថាប័នដែលត្រៀមអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីនៅឆ្នាំ ២០១៨ ត្រូវពិនិត្យ និង កែលម្អយុទ្ធសាស្ត្រអាទិភាពឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដើម្បីចូលរួមចំណែកសម្រេចគោលនយោបាយអាទិភាពដែលបានដាក់ចេញនៅក្នុង **យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី ៣** និង **ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៤-២០១៨**។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវគិតគូរផងដែរដល់ការចូលរួមអនុវត្តការងារដែលមានចរិតជាអន្តរវិស័យ ដូចជា គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្ម បញ្ហាយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះមហន្តរាយជាដើម។ សូមបញ្ជាក់ផងដែរថា ***ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវបង្កើតកម្មវិធីមិនឱ្យលើសពី ៥ ឡើយ*** ប៉ុន្តែចំពោះអនុកម្មវិធីអាចមានចំនួនសមស្របទៅតាមការចាំបាច់ ដែលបម្រើឱ្យគោលបំណងរួមនៃកម្មវិធីនីមួយៗ។

កម្មវិធី គឺជាឧបករណ៍ដែលបង្កើតឡើង ដើម្បីឱ្យអគ្គនាយកដ្ឋាន/នាយកដ្ឋាន ក្រោមឱវាទរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត ព្រមទាំងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលស្ថិតក្រោមក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី ដាក់ចេញនូវអនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព ព្រមទាំងជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការលើកគម្រោងថវិកាដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីទាំងនោះ ក្នុងគោលដៅសម្រេចគោលបំណងគោលនយោបាយដែលបានកំណត់នៅក្នុងផ្នែកទី ២។ គួរកត់សម្គាល់ថា ចង្កោមសកម្មភាព សំដៅលើសកម្មភាពចម្បងៗ ដែលអាចមានចំនួនសមស្របទៅតាមការចាំបាច់សម្រាប់បម្រើឱ្យគោលបំណងរួមនៃអនុកម្មវិធីនីមួយៗ ហើយចង្កោមសកម្មភាពមួយ អាចមានសកម្មភាពតូចៗមួយចំនួនដែលរួមចំណែកបង្កើតផលិតផលចេញ(Output) សម្រាប់ចង្កោមសកម្មភាពនោះ។

កម្មវិធី ត្រូវមានខ្លឹមសារទូលាយ និងមានលក្ខណៈគ្របដណ្តប់បានទាំងស្រុង គ្រប់តួនាទីភារកិច្ច និងបេសកកម្មរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ព្រមទាំងមានលក្ខណៈសមាហរណកម្ម ដោយត្រូវគ្របដណ្តប់លើគម្រោង ឬ សកម្មភាពការងារទាំងអស់ ទាំងគម្រោង ឬសកម្មភាពការងារដែលហិរញ្ញប្បទានដោយថវិការដ្ឋ និងថវិកាហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការ ទាំងថវិកាចរន្ត និងថវិកាមូលធន។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវកំណត់អង្គភាពទទួលខុសត្រូវ ដែលហៅថា **អង្គភាពថវិកា** និងអ្នកគ្រប់គ្រងទៅតាមកម្រិតនៃរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី (កម្មវិធី អនុកម្មវិធី និង ចង្កោមសកម្មភាព)។

ទន្ទឹមនេះ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវកំណត់ភារកិច្ច វិសាលភាពការងារ និងក្របខ័ណ្ឌទទួលខុសត្រូវរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត ឱ្យច្បាស់លាស់នៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី។ មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត មិនចាំបាច់ត្រូវមានកម្មវិធីដោយឡែកទេ ព្រោះមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត គឺជាដៃ ឬ ខ្សែបណ្តោយរបស់ក្រសួង នៅតាមរាជធានី-ខេត្ត ដែលមានភារកិច្ចចូលរួមចំណែកអនុវត្តបណ្តាកម្មវិធីរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន។

ក្នុងន័យនេះ **ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវណែនាំមន្ទីរជំនាញរបស់ខ្លួននៅរាជធានី-ខេត្ត អំពីអនុកម្មវិធីរួមមួយនៅក្នុងកម្មវិធីមួយ ឬកម្មវិធីលើសពីមួយ ដោយផ្អែកលើមុខងារ វិសាលភាពការងារ និងលក្ខណៈដោយឡែកនៃគោលនយោបាយ និងសេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នរៀងៗខ្លួន ដើម្បីឱ្យមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត របស់ខ្លួនដឹងច្បាស់អំពីទីតាំងនៃអនុកម្មវិធីរួមមួយនៅក្នុងកម្មវិធីមួយណា ឬនៅក្នុងគ្រប់កម្មវិធីទាំងអស់។ ជាទូទៅ មន្ទីរជំនាញមួយ អាចមានចង្កោមសកម្មភាពគាំទ្រគ្រប់កម្មវិធីរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ឬអាចមានចង្កោមសកម្មភាពគាំទ្រ ២ ទៅ ៣ អាស្រ័យទៅតាមតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្តនៃក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ។** ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល **ត្រូវរៀបចំផ្នែកទី ៣ នេះ ទៅតាមតារាងគំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយ សារាចរណែនាំនេះ។**

- **ផ្នែកទី៤: សូចនាករ និងគោលដៅសូចនាករ នៃសមិទ្ធកម្ម ឬ លទ្ធផល**

គោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី និងអនុកម្មនីមួយៗ ត្រូវមានសូចនាករ (Indicator) សម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផល ឬ សមិទ្ធកម្ម ហើយត្រូវកំណត់គោលដៅ (Target) សូចនាករលទ្ធផលដែលចង់សម្រេចបានសម្រាប់ជាមូលដ្ឋាន នៃការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃលទ្ធផលនៃការអនុវត្ត។ ក្នុងការកំណត់សូចនាករសម្រាប់ការវាស់វែង ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវកំណត់ទាំងសូចនាករធាតុចេញ ឬ លទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ (Output) និងសូចនាករលទ្ធផល ឬ លទ្ធផលចុងក្រោយ (Outcome)។

សូចនាករធាតុចេញ ឬ លទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ គឺជារង្វាស់ដែលបានជ្រើសរើសសម្រាប់វាស់លទ្ធផល/ សមិទ្ធកម្មនៃការអនុវត្ត កម្មវិធី អនុកម្មវិធី ចង្កោមសកម្មភាព ទៅតាមគោលដៅដែលបានកំណត់ក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់មួយដែលមិនលើសពីមួយឆ្នាំ។ រីឯសូចនាករលទ្ធផល ឬ លទ្ធផលចុងក្រោយ គឺជារង្វាស់ដែលបានជ្រើសរើសសម្រាប់វាស់ លទ្ធផល/ សមិទ្ធកម្មចុងក្រោយនៃកម្មវិធី។

ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ អាចកែលម្អសូចនាករតាមកម្រិតនៃរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធីនីមួយៗ តាមរយៈការបន្ថែមសូចនាករថ្មី និងកែសម្រួលសូចនាករចាស់ដែលបានកំណត់កន្លងមក។ ការជ្រើសរើសសូចនាករនីមួយៗ ត្រូវមានការពន្យល់ពីមូលហេតុឱ្យច្បាស់លាស់។ ចំពោះសូចនាករចាស់ ត្រូវបញ្ជាក់អំពីស្ថានភាពនៃការអនុវត្តឆ្នាំ ២០១៦ ការព្យាករស្ថានភាពនៃការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពតាមការជាក់ស្តែង។

កម្មវិធីនីមួយៗ អាចមានសូចនាករលទ្ធផលចុងក្រោយយ៉ាងច្រើនចំនួន ៣ និងសូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំមួយចំនួន ដើម្បីជានាទូវការសម្រេចបានលទ្ធផលជាក់លាក់នៃការអនុវត្តកម្មវិធី។ ជារួម បន្ទាប់ពីការជ្រើសរើស

និងកំណត់បាននូវសូចនាករសមស្របរួចហើយ ចាំបាច់ត្រូវកំណត់គោលដៅនៃសូចនាករ ទាំងគោលដៅសូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ និងគោលដៅសូចនាករលទ្ធផលចុងក្រោយ។ គោលដៅសូចនាករទាំងពីរប្រភេទនេះចាំបាច់ត្រូវឱ្យមានទំនាក់ទំនងគ្នា និងឆ្លើយតបគ្នាយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធានានូវការសម្រេចបានលទ្ធផលនៃគោលបំណងគោលនយោបាយដែលបានកំណត់នៅក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់មួយ។ គោលដៅសូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំមានលក្ខណៈជាបរិមាណ ឬ/និងជាគុណភាពប្រចាំឆ្នាំ ដែលជាសមិទ្ធកម្មនៃការអនុវត្ត កម្មវិធីនីមួយៗ។ រីឯគោលដៅសូចនាករលទ្ធផលចុងក្រោយ គឺជាគោលដៅសមិទ្ធកម្មចុងក្រោយជាបរិមាណឬ/និងជាគុណភាព ដែលជាលទ្ធផលបង្កើតឡើងដោយលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំនៃការអនុវត្តកម្មវិធី នៅក្នុងរយៈពេល មធ្យមនិងវែង (លើសពី១ឆ្នាំ)។ ក្នុងការកំណត់គោលដៅសូចនាករ កត្តាចាំបាច់និងសំខាន់បំផុត គឺត្រូវដឹងអំពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នរបស់សូចនាករទាំងនោះទើបអាចទៅកំណត់គោលដៅដែលចង់បាន ដើម្បីឱ្យឆ្លើយតបបាន ទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយដែលបានកំណត់ ហើយការកំណត់គោលដៅនេះ ចាំបាច់ត្រូវតែមាន ភាពសមស្របនិងប្រាកដនិយមដែលអាចអនុវត្តបាន។ ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល **ត្រូវរៀបចំខ្លឹមសារនៃផ្នែកទី ៤ នេះទៅតាមតារាងគំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារាចរណែនាំនេះ។**

- **ផ្នែកទី៥: ការកំណត់ធនធានថវិកា**

ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវគ្រោងទាំងធនធានថវិកាជាតិ និងថវិកាហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធី សម្រាប់រយៈពេលបីឆ្នាំរំកិល ២០១៨-២០២០។

ក-ការគ្រោងចំណូល

ការគ្រោងចំណូល គឺជាការគ្រោងសម្រាប់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ដោយរួមទាំងចំណូលថវិការដ្ឋដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រង និងប្រមូលផ្ទាល់ដោយក្រសួង-ស្ថាប័ន និងចំណូលដែលបានមកពីហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍ និង ប្រភពផ្សេងៗទៀត។ នៅក្នុងការគ្រោងចំណូល ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដោយរួមទាំងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និង គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើចំណុចសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម÷

- គោលដៅសូចនាករចំណូលនៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលបានដាក់ចេញនៅក្នុងសារាចរនេះ
- ការវាយតម្លៃការអនុវត្តការប្រមូលចំណូលក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅ និងការប៉ាន់ស្មានការអនុវត្តប្រមូលចំណូលក្នុងឆ្នាំកំពុងអនុវត្ត
- យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូលរយៈពេលមធ្យម ២០១៤-២០១៨ តាមរយៈការដាក់ចេញវិធានការជាក់ស្តែងបន្ថែមទៀតតាមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ដើម្បីបង្កើនការប្រមូលចំណូល ដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវរៀបចំផ្នែកនេះទៅតាម **តារាងគំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារាចរណែនាំនេះ។** នៅក្នុងផ្នែកនេះ ប្រសិនបើក្រសួង-ស្ថាប័ន និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត ដែលមិនមានប្រភពចំណូល គឺពុំតម្រូវឱ្យរៀបចំឡើយ ។

ទន្ទឹមនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត ព្រមទាំងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលមានប្រភពចំណូល គឺត្រូវរៀបចំដាក់ចេញវិធានការជាក់ស្តែងបន្ថែមទៀតតាមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ សម្រាប់ពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការប្រមូលចំណូល ដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ *ផ្ទុយទៅវិញ ការគ្រោងចំណូលមិនអស់សក្តានុពលដែលមាន គឺជាកម្មវត្ថុនៃការរឹតត្បិតចំណាយ នៅក្នុងដំណាក់កាលចរចាកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលមានភារកិច្ចប្រមូលចំណូល។*

ខ-ការគ្រោងចំណាយថវិកា

ការគ្រោងតម្រូវការចំណាយ គឺជាការគណនាចំណាយសម្រាប់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ទៅតាមកម្មវិធីនីមួយៗ និងទៅតាមប្រភេទចំណាយ និងប្រភពធនធាន រួមទាំងថវិកាជាតិ និងថវិកាហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការពីដៃគូអភិវឌ្ឍ។ ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និង គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវរៀបចំខ្លឹមសារនៃផ្នែកទី ៥ នេះ **តាមតារាងគំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារាចរណែនាំនេះ។**

ក្នុងការគណនាអំពីតម្រូវការថវិកា ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីនីមួយៗ ត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើចំណុចសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម÷

ទី១- ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញ តាមរយៈក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលរួមមានគោលដៅសូចនាករម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ ដូចជា កំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រចាំឆ្នាំ អត្រាអតិផរណាប្រចាំឆ្នាំ និងគោលដៅសូចនាករចំណាយព្រមជាមួយនឹងគោលនយោបាយអាទិភាពចំណាយទាំងផ្នែកចំណាយចរន្ត និង ចំណាយមូលធន ឬ ហៅថាចំណាយវិនិយោគ,

ទី២- ការវាយតម្លៃលើសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ក្នុងការអនុវត្តចំណាយក្នុងរយៈពេលកន្លងមក និងការប៉ាន់ស្មានសមត្ថភាពអនុវត្តចំណាយក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ដែលក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និង គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលនីមួយៗបាននិងកំពុងអនុវត្ត,

ទី៣- ការកំណត់តម្រូវការថវិកាតាមឆ្នាំនីមួយៗ ត្រូវគណនាចំណាយប្រកបដោយសុក្រឹតភាពទៅតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃកម្មវិធីនីមួយៗ ដោយត្រូវគិតគូរឈរលើទិដ្ឋភាពបី ÷

- ផែនការសកម្មភាព ឬសកម្មភាពការងារដែលមានស្រាប់ដែលត្រូវបន្តអនុវត្ត ដើម្បីសម្រេចគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន រៀងៗខ្លួន,
- ផែនការសកម្មភាព ឬសកម្មភាពការងារដែលមានលក្ខណៈបញ្ចប់ត្រឹមមួយឆ្នាំ , និង

- ផែនការសកម្មភាព ឬសកម្មភាពការងារថ្មី ដើម្បីសម្រេចគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន រៀងៗខ្លួន។

ដូច្នេះ ផ្អែកលើគោលការណ៍ទាំងបីខាងលើនេះ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និង គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលក្រោមឱវាទទាំងអស់ ត្រូវគ្រោងតម្រូវការចំណាយសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ តាមគោលការណ៍នៃការកំណត់ពិដានកញ្ចប់ថវិកា ដូចខាងក្រោម៖

- **ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក** (ជំពូក ៦៤) សម្រាប់គម្រោងចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកឆ្នាំ ២០១៨ ត្រូវគ្រោង តាមមូលដ្ឋាននៃក្របខ័ណ្ឌ និងកម្រិតបៀវត្សឆ្នាំ ២០១៧ គឺតាមតារាងប្រព័ន្ធប្រាក់បៀវត្ស នៃក្រសួង មុខងារសាធារណៈ និងតាមចំនួនមន្ត្រីរាជការដែលមានជាក់ស្តែងក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ **ដោយដំឡើង បៀវត្សមូលដ្ឋានចំនួន ១២% ក្នុងមួយឆ្នាំ (គិតពីខែមករា ដល់ ធ្នូ)** ហើយចំនួនក្របខ័ណ្ឌថ្មីយ៉ាងច្រើន ត្រូវស្មើនឹងចំនួនមន្ត្រីរាជការដែលចូលនិវត្តន៍ ផ្ទេរចេញ ឬលាឈប់ពីក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ និងមរណភាព ដែលត្រូវកាត់ចេញពីអង្គភាពសាមី។ **ចំពោះការតម្លើងប្រាក់បំណាច់មុខងាររបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ នឹងត្រូវបានផ្តល់ទឹកប្រាក់បន្ថែមគិតពីខែ មេសា** ដោយផ្អែកលើកម្រិតនៃប្រាក់បំណាច់មុខងារនីមួយៗ ដោយកម្រិតក្រោម ៣០០ ០០០ រៀល ក្នុង ១ខែ បន្ថែមចំនួន ១០០ ០០០ រៀល និងបង្កើនរហូតដល់កម្រិតចាប់ពី ៨០០ ០០០រៀល ក្នុង ១ខែ បន្ថែមត្រឹម ៤០ ០០០ រៀល ។ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិង ហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងមុខងារសាធារណៈ នឹង ចេញគោលការណ៍លម្អិតបន្ថែមសម្រាប់ការបន្ថែមជូនសម្រាប់កម្រិតចន្លោះពី ៣០០ ០០០រៀល ទៅ ៨០០ ០០០រៀល ក្នុងមួយខែ សម្រាប់ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំនាពេលខាងមុខ។
- ដោយឡែក សម្រាប់គម្រោងចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ត្រូវគ្រោងក្នុងកម្រិត ក្របខ័ណ្ឌ និងកម្រិតបៀវត្សដែលបានគ្រោងសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ និងឆ្នាំ ២០១៩ រៀងៗគ្នា ហើយ ចំនួនក្របខ័ណ្ឌថ្មីយ៉ាងច្រើនត្រូវស្មើនឹងចំនួនមន្ត្រីរាជការដែលចូលនិវត្តន៍ ផ្ទេរចេញ ឬលាឈប់ពី ក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ និងមរណភាពដែលត្រូវកាត់ចេញពីអង្គភាពសាមី។
- **ចំណាយក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក** (ជំពូក៦០ ការទិញ, ជំពូក៦១ សេវាកម្ម, ជំពូក៦២ អត្ថប្រយោជន៍ សង្គម, ជំពូក៦៥ ឧបត្ថម្ភធន) ជាសរុបសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ ត្រូវគ្រោងស្មើនឹងកម្រិតឥណទាន អតិបរមានៃច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៧ ព្រោះអាទិភាពចំណាយឆ្នាំ ២០១៨ ដូចមានចែងក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺផ្តោតជាសំខាន់លើការដំឡើង បៀវត្ស និងការវិនិយោគដើម្បីទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ***ក្នុងន័យនេះ ក៏មិនមែនមានន័យថា កញ្ចប់ ថវិកាឆ្នាំ ២០១៨ នឹងទទួលបានស្មើឆ្នាំ ២០១៧ ដោយស្វ័យប្រវត្តិដែរ*** ព្រោះការគ្រោងចំណាយត្រូវ កាត់ចេញមុខចំណាយលើសកម្មភាពការងារដែលត្រូវបានបញ្ចប់ ហើយថវិកាដែលបានកាត់ចេញ នោះមិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃការវិភាជឡើងវិញនោះទេ លុះត្រាតែផ្តល់ការពន្យល់ និងផ្តល់អំណះអំណាង

ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ជាក់លាក់ និងច្បាស់លាស់សម្រាប់សកម្មភាពការងារចាំបាច់ថ្មី ឬគោលនយោបាយថ្មី។ ដោយឡែកសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ការគ្រោងចំណាយចរន្តអាចបង្កើន ក្នុងរង្វង់នៃកម្រិតអតិផរណា ធៀបនឹងកញ្ចប់ដែលបានគ្រោងសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ និងឆ្នាំ ២០១៩ រៀងៗគ្នា។ ហេតុនេះ រាល់ការកំណត់តម្រូវការចំណាយដែលធំ ថ្មី និង/ឬ ខ្ពស់ជាងគោលការណ៍ដែលបានចែងនេះ គឺត្រូវផ្តល់ឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលមានការសិក្សា និងអំណះអំណាងឱ្យបានត្រឹមត្រូវជាក់លាក់ និងច្បាស់លាស់ នៅក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកានេះឱ្យហើយ មកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ទើបអាចដាក់ជាកម្មវត្ថុនៃការពិចារណា និងពិភាក្សាចរចា នៅពេលរៀបចំកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំបាន។ ជារួម គុណភាពនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ គឺជាកម្មវត្ថុនៃការរឹតត្បិត ឬលើកទឹកចិត្ត ចំណាយនៅក្នុងដំណាក់កាលចរចាកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ សម្រាប់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និង គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល។

- **ចំណាយមូលធន/វិនិយោគដោយហិរញ្ញប្បទានថវិកាជាតិ** (ជំពូក២១) សម្រាប់ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន, ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, និង ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម ត្រូវបន្តអនុវត្តតាមយន្តការគណៈកម្មការអន្តរក្រសួង ក្នុងការកំណត់អាទិភាពគម្រោង និងទំហំថវិកាសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ ដែលមានទំហំប្រហាក់ប្រហែលនឹងឆ្នាំ ២០១៧។ ដោយឡែក ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ដែលមានតម្រូវការចំណាយវិនិយោគ ត្រូវសិក្សានិងលើកគម្រោងក្នុងកម្រិតទំហំថវិកាសមស្រប ដើម្បីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ រៀបចំអាទិភាពភាវូបនីយកម្មគោរពសុំការសម្រេចរបស់ប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលពិនិត្យ និងសម្រេច ទៅតាមលទ្ធភាពថវិកាក្នុងទំហំដ៏សមស្រប ប៉ុន្តែជាក់ស្តែង គឺអាស្រ័យលើលទ្ធភាពនៃថវិកាក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។
- **ចំណាយមូលធន/វិនិយោគដោយហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការដោយដៃគូអភិវឌ្ឍ** ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលបាន និងកំពុងទទួលបានហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការ ឬគ្រោងនឹងទទួលបានហិរញ្ញប្បទាន ស្របតាមកម្មវិធីវិនិយោគសាធារណៈបីឆ្នាំរំកិល (២០១៨-២០២០) ត្រូវគ្រោងឱ្យបានត្រឹមត្រូវទៅតាមកិច្ចព្រមព្រៀង ឬ អនុស្សារណៈនៃការយោគយល់គ្នា ឬ ការសន្យាតាមរយៈយន្តការផ្សេងៗ។

- **ផ្នែកទី៦: សេចក្តីសន្និដ្ឋាន**

ផ្នែកចុងក្រោយ គឺជាការសន្និដ្ឋានទៅលើការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ និងការលើកទិសដៅ និងវិធានការ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅដែលបានកំណត់នៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០។

៤. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គឺជាយន្តការមួយនៃដំណើការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដែលបានដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជា ដែលក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវរៀបចំឱ្យបានច្បាស់លាស់ ត្រឹមត្រូវ មានតម្លាភាព និង មានគណនេយ្យភាពដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីឬយុទ្ធសាស្ត្រអាទិភាព ក្នុងគោលដៅសម្រេចគោលបំណងគោលនយោបាយ របស់ក្រសួង-ស្ថាប័នរៀងៗខ្លួន និងដើម្បីចូលរួមចំណែកសម្រេចគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានដាក់ចេញក្នុង **យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី ៣ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៤-២០១៨។** ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាគឺជាដំណាក់កាលទី១ នៃដំណើរការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដែលក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ មានលទ្ធភាពគ្រោងផែនការថវិកាសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធី ដោយផ្អែកលើក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីបង្កើនការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹង គោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ។

ការលើកកម្ពស់គុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺជាវិធានការសំខាន់សម្រាប់លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការរៀបចំថវិកា និងការបែងចែកធនធានថវិកា។ ជាវិធីសាស្ត្រជាក់ស្តែងមួយ ដើម្បីរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ២០១៨-២០២០ ឱ្យបានសមស្រប ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលនីមួយៗ ត្រូវត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ និងវាយតម្លៃការអនុវត្តកន្លងមក ដោយផ្អែកលើផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៧-២០១៩ របស់ខ្លួន ហើយរៀបចំកែសម្រួលទៅតាមការណែនាំនៃសារាចរនេះ។

គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ ត្រូវបញ្ជូនផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៨-២០២០ ដែលមានវិសាលភាពគ្របដណ្តប់ទាំងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល មកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុឱ្យបានមុនថ្ងៃទី ១២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧ ដើម្បីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ពិនិត្យនិងបូកសរុប និងស្នើសុំការបំភ្លឺបន្ថែមតាមការចាំបាច់ពីក្រសួង-ស្ថាប័ន និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល។ ដើម្បីសម្រួលដល់ដំណើរការ ពិនិត្យ និងបូកសរុបផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ *មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវបញ្ជូនផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាមួយច្បាប់ទៅក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី និងមួយច្បាប់មកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (នាយកដ្ឋានថវិកានីយកម្មនៃអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា) តាមពេលវេលា ដែលបានកំណត់ខាងលើ។* ប្រសិនបើក្រសួង-ស្ថាប័នមិនបានផ្តល់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា តាមពេលវេលាកំណត់ខាងលើ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យស្នើការវិភាជកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំចាស់ និងការអនុវត្តថវិកានៃឆ្នាំកន្លងទៅ។

ទទួលបានសារាចរណែនាំនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ន រួមទាំងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលទាំងអស់ ត្រូវអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងឱ្យបានទាន់ឱសានវាទ។ ក្នុងករណីក្រសួង-ស្ថាប័ន និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល មានចំណុចណាមួយមិនច្បាស់លាស់ខាងផ្នែកបច្ចេកទេសរៀបចំ ត្រូវទាក់ទងមកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា) ដើម្បីរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ឱ្យបានទាន់ពេលវេលាតាមកាលកំណត់ និងផ្ញើមកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុឱ្យបានមុនថ្ងៃទី ១២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៧

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

<u>កន្លែងទទួល:</u>

-ក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង
-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
  "ដើម្បីជូនជ្រាប"
-ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
-ខុទ្ទកាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី
-រាជកិច្ច "ដើម្បីចុះផ្សាយ"
-គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន
-គ្រប់អភិបាលនៃគណៈអភិបាលរាជធានី-ខេត្ត
-គ្រប់មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត
  "ដើម្បីមុខការ"
-ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

ឧបសម្ព័ន្ធ ១: សូចនាករម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៦-២០២០					
សូចនាករ	២០១៦ប	២០១៧ព	២០១៨ព	២០១៩ព	២០២០ព
ផសស ថ្លៃបច្ចុប្បន្ន (ប៊ីលានរៀល)	80,559	89,478	99,023	109,443	121,163
ផសស សម្រាប់ម្នាក់ (ដុល្លារ)	1,302	1,434	1,567	1,709	1,869
កំណើន ផសស ពិត (%)	7.0%	7.0%	7.0%	7.0%	7.1%
អត្រាបរិត្តិផរណា ផសស (%)	1.8	1.8	1.9	1.9	2.0
អត្រាអតិផរណា (%)	3.0%	3.8%	3.5%	3.3%	3.4%
អត្រាប្តូរប្រាក់ (រៀល/ដុល្លារ)	4,056	4,037	4,037	4,037	4,037
ការនាំចេញ (%នៃ ផសស)	46.5%	47.2%	47.4%	48.2%	49.2%
ការនាំចូល (%នៃ ផសស)	-63.7%	-62.5%	-62.4%	-62.8%	-62.8%
សមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម (%នៃ ផសស)	-17.2%	-15.4%	-15.0%	-14.6%	-14.3%
សមតុល្យគណនីចរន្ត (%នៃ ផសស)	-8.3%	-7.9%	-8.5%	-8.3%	-7.4%
ទុនបម្រុងអន្តរជាតិ (លានដុល្លារ)	6,731	7,538	7,853	9,079	9,697
ចំនួនខែនៃការនាំចូល	5.5	5.7	5.4	5.7	5.5

ឧបសម្ព័ន្ធ ២ : គ្រូបខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ក. គ្រូបខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ:២០១៦-២០១៨

ផសស តាមថ្លៃថេរឆ្នាំ ២០១៦ (លទ្ធផលបឋម) 80,559

ផសស តាមថ្លៃថេរឆ្នាំ ២០១៧ (ប៉ាន់ស្មាន) 89,478

ផសស តាមថ្លៃថេរឆ្នាំ ២០១៨ (គម្រោង) 99,023

ឯកតា÷ ប៊ីលានរៀល

ចំណូល-ចំណាយ	២០១៦					២០១៧				២០១៨			
	ច្បាប់ហិ	គណនា	%ច្បាប់	%អនុ. ២០១៥	%ផសស	ច្បាប់ហិ	កែសម្រួលព្យាករណ៍ចំណូល	ប្រែប្រួល កែ./ច្ប.	កែ.ព្យ % ផសស	គម្រោង	%កែ២០១៧	%ច្បាប់ ២០១៧	%ផសស
ចំណូលសរុប	**14,359**	**15,046**	**104.8%**	**118.3%**	**18.68%**	**16,617**	**16,773**	**156**	**18.75%**	**18,597**	**110.9%**	**111.9%**	**18.78%**
ចំណូលចរន្ត	14,229	14,926	104.9%	118.5%	18.53%	16,469	16,625	156	18.58%	18,417	110.8%	111.8%	18.60%
ចំណូលមូលធន	131	120	91.6%	97.2%	0.15%	148	148	0	0.17%	180	121.4%	121.4%	0.18%
រដ្ឋបាលកណ្តាល													
ចំណូលចរន្ត	***13,407***	***14,125***	***105.4%***	***120.1%***	***17.53%***	***15,501***	***15,829***	***327***	***17.69%***	***17,490***	***110.5%***	***112.8%***	***17.66%***
ចំណូលសារពើពន្ធ	11,555	12,197	105.6%	116.1%	15.14%	13,209	13,639	430	15.24%	15,075	110.5%	114.1%	15.22%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	1,852	1,927	104.1%	153.7%	2.39%	2,292	2,189	(103)	2.45%	2,415	110.3%	105.3%	2.44%
ចំណូលមូលធន	***131***	***120***	***91.6%***	***97.2%***	***0.15%***	***148***	***148***	***0***	***0.17%***	***180***	***121.4%***	***121.4%***	***0.18%***
រាជធានី-ខេត្ត	**821**	**802**	**97.6%**	**95.7%**	**1.00%**	**968**	**796**	**(172)**	**0.89%**	**927**	**116.4%**	**95.8%**	**0.94%**
ចំណូលសារពើពន្ធ	778	754	97.0%	99.1%	0.94%	926	742	(185)	0.83%	867	116.9%	93.5%	0.88%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	44	47	108.5%	62.4%	0.06%	41	54	13	0.06%	60	110.7%	146.2%	0.06%
ចំណូលតាមអង្គភាព													
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	5,685	6,002	105.6%	115.8%	7.45%	6,826	6,770	(57)	7.57%	7,612	112.4%	111.5%	7.69%
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	6,648	6,949	104.5%	119.8%	8.63%	7,309	7,611	302	8.51%	8,330	109.4%	114.0%	8.41%
អគ្គនាយកដ្ឋានចំណូលផ្សេងៗ	1,896	1,975	104.2%	122.8%	2.45%	2,334	2,244	(90)	2.51%	2,475	110.3%	106.1%	2.50%
ចំណាយសរុប	**18,284**	**17,448**	**95.4%**	**113.8%**	**21.66%**	**21,152**	**21,152**	**-**	**23.64%**	**24,439**	**115.5%**	**115.5%**	**24.68%**
ចំណាយចរន្ត	11,825	11,762	99.5%	123.2%	14.60%	13,799	13,799	-	15.42%	15,527	112.5%	112.5%	15.68%
ចំណាយមូលធន	6,458	5,687	88.1%	98.3%	7.06%	7,353	7,353	-	8.22%	8,912	121.2%	121.2%	9.00%

ឧបសម្ព័ន្ធ ២ : ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ក. ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ:២០១៦-២០១៨

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៦ (លទ្ធផលបឋម) 80,559

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៧ (ប៉ាន់ស្មាន) 89,478

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៨ (គម្រោង) 99,023

ឯកតា÷ ប៊ីលានរៀល

ចំណូល-ចំណាយ	២០១៦					២០១៧				២០១៨			
	ច្បាប់ហិ	គណនា	%ច្បាប់	%អនុ. ២០១៥	%ផសស	ច្បាប់ហិ	កែសម្រួលព្យាករណ៍ចំណូល	ប្រែប្រួល កែ./ច្ប.	កែ.ព្យ % ផសស	គម្រោង	%កែ២០១៧	%ច្បាប់ ២០១៧	%ផសស
រដ្ឋបាលកណ្តាល													
ចំណាយចរន្ត	***11,157***	***11,093***	***99.4%***	***234.5%***	***13.77%***	***13,051***	***13,051***	-	***14.59%***	***14,813***	***113.5%***	***113.5%***	***14.96%***
ចំណាយមូលធន	***5,796***	***5,025***	***86.7%***	***95.5%***	***6.24%***	***6,468***	***6,468***	-	***7.23%***	***7,961***	***123.1%***	***123.1%***	***8.04%***
-ដោយហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	1,925	1,925	100.0%	124.8%	2.39%	2,184	2,184	-	2.44%	3,415	156.4%	156.4%	3.45%
-ដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	3,871	3,100	80.1%	83.3%	3.85%	4,285	4,285	-	4.79%	4,547	106.1%	106.1%	4.59%
រាជធានីខេត្ត													
ចំណាយចរន្ត	1,182	1,192	100.9%	108.7%	1.48%	1,387	1,387	-	1.55%	1,452	104.7%	104.7%	1.47%
ចំណាយមូលធន	153	153	100.0%	79.7%	0.19%	219	219	-	0.24%	213	97.3%	97.3%	0.22%
ឧបត្ថម្ភធនរាជធានី-ខេត្ត	***513***	***523***	***102.0%***	***84.4%***	***0.65%***	***638***	***638***	-	***0.71%***	***738***	***115.6%***	***115.6%***	***0.75%***
តុល្យភាព													
អតិរេកថវិកាចរន្ត	2,403	3,165	131.7%	103.7%	3.93%	2,670	2,826	156	3.16%	2,890	102.3%	108.3%	2.92%
ឱនភាពសរុប	(3,924)	(2,402)	61.2%	92.0%	-2.98%	(4,535)	(4,379)	156	-4.89%	(5,842)	133.4%	128.8%	-5.90%
ហិរញ្ញប្បទាននៃឱនភាព	**3,924**	**2,402**	**61.2%**	**92.0%**	**2.98%**	**4,535**	**4,379**	**(156)**	**4.89%**	**5,842**	**133.4%**	**128.8%**	**5.90%**
ក្នុងប្រទេស	(659)	(1,427)	216.6%	90.3%	-1.77%	(666)	0.5	666	0.00%	257	55198.8%	-38.7%	0.26%
ក្រៅប្រទេស	4,583	3,830	83.6%	91.4%	4.75%	5,200	5,200	-	5.81%	5,584	107.4%	107.4%	5.64%
ទ្រទ្រង់ថវិការដោយដៃគូរអភិវឌ្ឍន៍	203	221	108.8%	155.8%	0.27%	250	250	-	0.28%	300	120.0%	120.0%	0.30%
មូលធនក្រៅប្រទេស	3,871	3,100	80.1%	83.3%	3.85%	4,285	4,285	-	4.79%	4,547	106.1%	106.1%	4.59%
ការទូទាត់ប្រាក់កម្ចី	509	509	100.0%	154.3%	0.63%	666	666	-	0.74%	737	110.8%	110.8%	0.74%

ក្របខ័ណ្ឌចំណូល-ចំណាយរយៈពេលមធ្យម ២០១៧-២០២០ (*)

ប៊ីលានរៀល	2017 ច្បាប់	2017 កែតម្រូវព្យាករ	2018 ព្យ.	2019 ព្យ.	2020 ព្យ.
សមូតិកម្ម: % នៃចំណាយចរន្តសរុប	*51.70%*	*51.70%*	*53.69%*	*53.69%*	*52.94%*
ចំណូលក្នុងស្រុក	**16,617**	**16,773**	**18,597**	**21,011**	**23,719**
ចំណូលចរន្តសរុប	***16,469***	***16,625***	***18,417***	***20,821***	***23,527***
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	7,309	7,611	8,330	9,321	10,434
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	6,826	6,770	7,612	8,798	10,133
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	2,334	2,244	2,475	2,702	2,959
ចំណាយសរុប	**21,152**	**21,152**	**24,439**	**27,284**	**30,594**
ចំណាយចរន្តសរុប	***13,799***	***13,799***	***15,527***	***17,215***	***19,204***
បន្ទុកបុគ្គលិក	7,134	7,134	8,337	9,243	10,167
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	6,665	6,665	7,190	7,973	9,037
ចំណាយចរន្តថ្នាក់ជាតិ	**13,051**	**13,051**	**14,813**	**16,391**	**18,255**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	1,987	1,987	2,085	2,168	2,252
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	3,338	3,338	3,853	4,249	4,653
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	4,836	4,836	5,395	6,019	6,700
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	1,306	1,306	1,473	1,638	1,763
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	1,582	1,582	2,007	2,318	2,887
ចំណាយមូលធនសរុប	***7,353***	***7,353***	***8,912***	***10,069***	***11,389***
អតិរេកចរន្ត	**2,670**	**2,826**	**2,890**	**3,606**	**4,322**
ឱនភាព/អតិរេកសរុប	**(4,535)**	**(4,379)**	**(5,842)**	**(6,274)**	**(6,875)**
កំណើនប្រចាំឆ្នាំ					
ចំណូលក្នុងស្រុក		**11.5%**	**10.9%**	**13.0%**	**12.9%**
ចំណូលចរន្តសរុប		***11.4%***	***10.8%***	***13.1%***	***13.0%***
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ		9.5%	9.4%	11.9%	11.9%
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ		12.8%	12.4%	15.6%	15.2%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប		13.6%	10.3%	9.2%	9.5%
ចំណាយសរុប		**21.2%**	**15.5%**	**11.6%**	**12.1%**
ចំណាយចរន្តសរុប		***130.9%***	***12.5%***	***10.9%***	***11.6%***
បន្ទុកបុគ្គលិក		23.3%	16.9%	10.9%	10.0%
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក		15.2%	7.9%	10.9%	13.4%
ចំណាយចរន្តថ្នាក់ជាតិ		**11.0%**	**13.5%**	**10.7%**	**11.4%**

ក្របខ័ណ្ឌចំណូល-ចំណាយរយៈពេលមធ្យម ២០១៧-២០២០ (*)

ប៊ីលានរៀល	2017 ច្បាប់	2017 កែតម្រូវព្យាករ	2018 ព្យ.	2019 ព្យ.	2020 ព្យ.
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ		13.2%	4.9%	4.0%	3.9%
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់		19.5%	15.4%	10.3%	9.5%
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច		11.4%	11.5%	11.6%	11.3%
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច		8.3%	12.8%	11.2%	7.7%
ង.ចំណាយផ្សេងៗ		58.9%	26.8%	15.5%	24.6%
ចំណាយមូលធនសរុប		*29.3%*	*21.2%*	*13.0%*	*13.1%*
អតិរេកចរន្ត		**-10.7%**	**2.3%**	**24.8%**	**19.9%**
និនភាព/អតិរេកសរុប		**82.3%**	**33.4%**	**7.4%**	**9.6%**
ផលធៀបនៃផ.ស.ស					
ចំណូលក្នុងស្រុក	**18.57%**	**18.75%**	**18.78%**	**19.20%**	**19.58%**
ចំណូលចរន្តសរុប	*18.41%*	*18.58%*	*18.60%*	*19.02%*	*19.42%*
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	8.17%	8.51%	8.41%	8.52%	8.61%
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	7.63%	7.57%	7.69%	8.04%	8.36%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	2.61%	2.51%	2.50%	2.47%	2.44%
ចំណាយសរុប	**23.64%**	**23.64%**	**24.68%**	**24.93%**	**25.25%**
ចំណាយចរន្តសរុប	*15.42%*	*15.42%*	*15.68%*	*15.73%*	*15.85%*
បន្ទុកបុគ្គលិក	7.97%	7.97%	8.42%	8.45%	8.39%
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	7.45%	7.45%	7.26%	7.28%	7.46%
ចំណាយចរន្តថ្នាក់ជាតិ	14.59%	14.59%	14.96%	14.98%	15.07%
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	2.22%	2.22%	2.11%	1.98%	1.86%
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	3.73%	3.73%	3.89%	3.88%	3.84%
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	5.41%	5.41%	5.45%	5.50%	5.53%
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	1.46%	1.46%	1.49%	1.50%	1.46%
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	1.77%	1.77%	2.03%	2.12%	2.38%
ចំណាយមូលធនសរុប	*8.22%*	*8.22%*	*9.00%*	*9.20%*	*9.40%*
អតិរេកចរន្ត	**2.98%**	**3.16%**	**2.92%**	**3.29%**	**3.57%**
និនភាព/អតិរេកសរុប	**-5.07%**	**-4.89%**	**-5.90%**	**-5.73%**	**-5.67%**

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ :០៣៤.០៣ ន

សារាចរណែនាំ

ស្តីពី

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០

១. សេចក្តីផ្តើម

មាត្រា ៣៩ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានចែងថា ប្រតិទិនសម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ ចែកជា ៣ ដំណាក់កាល÷ **ដំណាក់កាលទី ១** គឺការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកា ចាប់ពីខែ មីនា ដល់ខែ ឧសភា, **ដំណាក់កាលទី ២** គឺការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកា ចាប់ពីខែ មិថុនា ដល់ខែ កញ្ញា និង**ដំណាក់កាលទី ៣** គឺការអនុម័តថវិកា ចាប់ពីខែ តុលា ដល់ខែ ធ្នូ។ សម្រាប់ដំណាក់កាលទី ១ នេះ រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ បានដាក់ចេញរួចហើយនូវក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៨ ដើម្បីឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ មានមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ និងការលើកគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ២០១៨។ នៅជំហានបន្ទាប់នៃដំណាក់កាលទី ១ នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវដាក់ចេញសារាចរណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ដើម្បីផ្តល់គោលការណ៍ណែនាំថ្មីៗ និងមគ្គុទ្ទេសបច្ចេកទេសគន្លឹះ សម្រាប់ជាជំនួយដល់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកា ដែលជាផែនការថវិការយៈពេល បីឆ្នាំរំកិល ដែលក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលស្ថិតក្រោមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវរៀបចំនៅដំណាក់កាលទីមួយ នៃដំណើរការរៀបចំគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ដោយឡែក ចំពោះការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកាសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងមានសារាចរណែនាំដោយឡែកមួយផ្សេងទៀត ស្របតាមច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/ ០៦១១/០១១ ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១។

ផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកា គឺជាឧបករណ៍មួយដ៏សំខាន់សម្រាប់÷ (១)-ផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល, (២)-បង្កើនវិចារណកម្មអាទិភាពចំណាយឱ្យកាន់តែឆ្លើយតបទៅនឹងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, (៣)-ធានានិរន្តរភាពនៃការអនុវត្តកម្មវិធីរបស់ក្រសួង-

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០

ក្រសួង ស្ថាប័ន ....

I. សេចក្តីផ្តើម

....

១. រំលេចអំពីបេសកកម្ម និងភារកិច្ចចម្បងៗសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ ក្នុងក្របខណ្ឌនៃតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន

....

....

....

២. បរិយាយអំពីលទ្ធផលសម្រេចបានក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ (ធៀបសូចនាករដែលបានកំណត់)

....

....

....

៣. លើកអំពីបញ្ហាប្រឈម (ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ និង ឆ្នាំខាងមុខ)

....

....

....

៤.លើកអំពីវិធានការគោលនយោបាយសម្រាប់រួមចំណែកអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី៣ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៤-២០១៨ រួមបញ្ចូលទាំងវិធានការគោលនយោបាយដែលមានចរិតតាមវិស័យ និងអន្តរវិស័យសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨-២០២០

....

....

....

....